

DATUM	1-12-2020
AAN	GS/PS
VAN	Toon Verschuren
DOORKIESNUMMER	0636144376
ONDERWERP	Kader subsidieregeling ter versterking vitaliteit binnensteden/dorpskernen/winkelcentra

Voorstel Versterking Vitaliteit Binnensteden/Dorpskernen/Winkelcentra

Voorgeschiedenis:

Door de huidige coronacrisis is de problematiek van een vitale binnenstad of dorpskern wederom urgent geworden. We zien een versnelde doorontwikkeling van binnensteden en dorpskernen door het wegvallen van een deel van de aantrekkingskracht (o.a. minder detailhandel, minder horeca). Sommige binnensteden en dorpskernen dreigen een minimaal voorzieningsniveau te benaderen.

In februari 2018 heeft PS de Retailvisie vastgesteld. In deze Visie wordt een vrij somber beeld geschetst van de te verwachten ontwikkelingen in de Utrechtse detailhandel. Vooral de groeiende invloed van internetaankopen zal zorgen voor een sterke terugloop van het aantal winkelmeters in met name de middelgrote steden. De groeiende bevolking en toenemende bestedingsruimte zouden het verlies aan fysieke winkels niet kunnen compenseren. In de Visie is een tweesporig beleid uitgezet om de effecten van deze ontwikkelingen te beperken; het creëren van een "gelijk speelveld" via het ruimtelijke ordeningsinstrumentarium en een beleid gericht op versterking van de bestaande binnensteden. In de Herijking van de PRS/PRV in 2016 was het ruimtelijk beleid al aangescherpt door een verbod op het toevoegen van nieuwe winkelmeters buiten – op de plankaart – aangewezen (171) winkelgebieden. Bij het beleid gericht op "vitale binnensteden" is nadrukkelijk vastgesteld dat de primaire verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten, de retailers en de vastgoedvastgoedvastgoedeigenaren. In het verleden heeft de provincie via het Fonds Binnenstedelijke Ontwikkeling met name het proces ondersteund door netwerkvorming en financiële bijdragen.

Dit kader geeft de randvoorwaarden weer van de subsidieregeling waarmee we diverse gemeenten willen gaan ondersteunen om de vitaliteit van hun binnensteden, dorpskernen of winkelcentra te versterken, nu deze door de coronacrisis extra onder druk is komen te staan. Het kader dient o.a. ter beoordeling van de aanvragen van gemeenten.

Uitgangspunten

De vitaliteit van binnensteden en dorpskernen staat onder druk door de coronacrisis. We starten een brede subsidieregeling gericht op de ondersteuning van diverse gemeenten vanaf 2021. Op deze manier kunnen de verschillende gemeente beter het hoofd bieden aan de veranderde omstandigheden rondom de aantrekkingskracht van een binnenstad/dorpskern/winkelcentrum.

Het uitgangspunt voor ondersteuning van gemeenten is het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, vastgoedeigenaren en overheid en leidt concreet tot een aanpak ter versterking van de (langjarige) vitaliteit van een binnenstad/dorpskern/winkelcentrum. Die samenwerking is een belangrijke voorwaarde om effectief maatregelen in binnensteden/dorpskernen/winkelcentra op te kunnen pakken. Per gemeente is EUR 80.000,00 beschikbaar (in totaliteit EUR 1.850.000,00).

Het betreft hier een subsidieregeling per 2021. We gaan de komende tijd in gesprek met gemeenten om te zien hoe zij zouden kunnen worden ondersteund. Eind 2020 hebben we al drie gemeenten ondersteund in een pilot-regeling (met hetzelfde kader en hetzelfde bedrag ter ondersteuning).

1. *Ondersteunen van de opzet of versterking van een samenwerkingsvorm, gericht op de vitaliteit binnensteden/dorpskernen/winkelcentra*
 - Versterken van de organisatiekracht in centrumgebieden (ondernemers, vastgoedeigenaren, overheid, en eventueel andere betrokken partijen) vormt een essentiële voorwaarde om stappen te kunnen zetten in de versterking van de vitaliteit van binnensteden/dorpskernen.
 - Door middel van een samenwerkingsvorm kan samen gewerkt worden aan het versterken van de aantrekkingskracht, visievorming en strategiebepaling van binnensteden/dorpskernen/winkelcentra, met daarbij aandacht voor de mogelijkheden voor clustering van voorzieningen, behoud van een goede mix van functies en niet te eenzijdig transformeren (alleen wonen).
 - Een vitale (toekomstbestendige) binnenstad/dorpskern/winkelcentrum zorgt voor het behoud van een minimaal voorzieningenniveau. Dit ter voorkoming van 'uitholling', wanneer dorpen/steden uiteindelijk te weinig te bieden hebben door minder bezoekers en minder bewoners, en een verdere neerwaartse spiraal.
 - Naast een restrictief beleid op het toevoegen van detailhandel en het delen van kennis en ervaringen (leren van elkaar), kan het ondersteunen/ontwikkelen van organisatiekracht een derde belangrijk element zijn om te komen tot toekomstbestendige binnensteden/dorpskernen/winkelcentra.
2. *Verstrekken van een subsidie van EUR 80.000,00 ter ondersteuning van gemeenten*
 - Met het beschikbare bedrag per gemeente kunnen we op korte termijn gaan werken aan versterking van de vitaliteit van binnensteden/dorpskernen/winkelcentra. Juist daar waar de gevolgen van de coronacrisis direct voelbaar zijn en waar actie urgent is.
 - Met de inzet van bovengenoemde subsidie is de verwachting dat een gemeente binnen 1 jaar komt tot een (versterkte) manier van samenwerken (bijvoorbeeld Stichting, Vereniging (van Vastgoedeigenaren), Ondernemersfonds, BIZ, of andere vormen), die als doelstelling heeft het versterken van de vitaliteit (toekomstbestendigheid) van de binnenstad/dorpskern en werkt volgens een concreet actieplan/stappenplan/visie/strategie.
 - De versterkte manier van samenwerking moet concreet leiden tot een resultaat, bijvoorbeeld in de vorm van een - gezamenlijk - actieplan, stappenplan, plan van aanpak, maatregelenpakket, binnenstadsagenda, voorstel voor versterking binnenstad/dorpskern, visie/strategie, etc. In zo'n plan nemen alle betrokken partijen deel en wordt de verantwoordelijkheid voor acties/concrete maatregelen gedeeld.
 - Met een bedrag van EUR 80.000,00 kan een aanzienlijke stap gezet worden in de versterking van de samenwerking bijvoorbeeld door capaciteit in te huren om dit soort processen van versterkte samenwerking te begeleiden of ondersteunen. Het gaat hierbij vanzelfsprekend om procesgeld.
 - We kiezen er bewust voor om de uitgangspunten van dit kader niet heel strak en heel gericht op te zetten, maar gemeente ook aanzienlijke vrijheid te geven om zelf in te schatten waar de ondersteuning het meeste tot zijn recht zou kunnen komen. De gemeenten beschikken over de meeste kennis van de lokale marktpartijen.
 - In het verleden is er vanuit het programma Binnenstedelijke Ontwikkeling ook ondersteuning geweest voor versterking van de structuur van binnensteden/dorpskernen (Zeist, Houten, Nieuwegein). De focus van dit programma ligt nu vooral op de versnelling van de woningbouw. Bij het omzetten van detailhandel naar woningen ligt de betrokkenheid van dit programma wel voor de hand. Naar verwachting is dit meer in de fase van een concreet stappenplan.